

Šľachtiteľský program plemena merinolandschaf

Úvod šľachtiteľského programu:

Tento šľachtiteľský program je vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootecnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení Nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“).

Šľachtenie plemena merinolandschaf vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootecnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre ovce chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako chovateľská organizácia nesúca šľachtiteľský program podľa Nariadenia EPaR č. 2016/1012 a ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona č.

194/1998 o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je sústava šľachtiteľských opatrení vedúcich k zmeneniu tých vlastností a znakov hospodárskych zvierat, ktoré rozhodujú o plnení cieľa chovu. Pri zachovaní zdravia a ekonomiky chovu. Na naplnenie šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Plemeno bolo vyšľachtené v južnom Nemecku krížením importovaných jemnovlnových oviec s miestnymi ovcami a plemenom zaupel, do roku 1950 známe pod názvom ovca württemberská. Plemenom merinolandschaf bolo uznané v polovici 20. storočia. V minulosti sa podieľalo na vzniku mnohých plemien. Plemeno je rané, ovce sú veľkého telesného rámca, s kombinovanou úžitkovosťou a chodivé. Vlna je biela, rúno polouzatvorené. Hlava stredne dlhá a nie príliš široká. Uši sú dlhé, široké a mierne zvislé. Na čele má typickú vlnenú šticu. Hrudník je hlboký a primerane široký. Chrbát dlhý, stredne široký, ktorý prechádza do mierne zrazeného zadku. Končatiny sú v porovnaní s merinom dlhšie, sponkové kĺby sú pevné, paznechty stredne tvrdé. Stehná sú priemerne osvalené. Obe pohlavia sa bezrohé. Zvláštnosťou u plemena je asezónnosť ruje (takmer celoročne plodné obdobie). Jahničky je možné pri dobrom odchove pripúšťať už v 10. mesiacoch veku. Prednosťou plemena je nízky výskyt tuku v jatočnom trupe vykrmovaných jahniat, a preto sa výkrm môže realizovať do vyššej porážkovej živej hmotnosti 40 – 45 kg. Bahnice sa vyznačujú veľmi dobrými materskými vlastnosťami a mliečnou úžitkovosťou. Ovce sú vhodné pre oplôtkový spôsob pastvy, ale aj pre iné spôsoby pastvy. Zlepšenie celkovej zmasilosti jatočných jahniat je možné doceliť krížením s mäsovými plemenami. Plemeno je vhodné k chovu v nížinných a podhorských oblastiach.

Úžitkové vlastnosti

Živá hmotnosť dospelých bahníc je 65 – 75 kg, pri baranoch 90 – 120 kg. Plodnosť na obahnenú ovcu je 160 - 180 %. Živá hmotnosť jahniat v 100 dňoch veku je 30 – 35 kg, priemerný denný prírastok jahniat v odchove a výkrme je 280 – 300 gramov. Sortiment vlny AB - B (23 – 27 μ m). Priemerná ročná striž vlny bahníc je 4,5 – 5,0 kg a baranov 5,0 – 7,0 kg pri výťažnosti vlny 50 – 55 %.

Postup šľachtenia plemena

Šľachtiteľský program v chove mäsových plemien na Slovensku a tak isto aj v chove plemena merinolandschaf je zameraný na zlepšenie ukazovateľov úžitkovosti. Základnou formou šľachtenia je čistokrvná plemenitba so zámerom zlepšiť produkciu mäsa. Šľachtenie je

založené na výbere najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce pre správne vytypovanie najlepších zvierat bude aj naďalej kontrola úžitkovosti KÚOaK. Získané dáta sa okrem selekcie zvierat môžu používať aj na odhad plemenných hodnôt úžitkových parametrov vhodnými štatistickými metódami podľa metodiky schválenej Šľachtiteľskou radou. V chovoch sa môže využívať aj genomické hodnotenie plemenných zvierat. Uplatňovanie konkrétnych metód selekcie v rámci šľachtenia jednotlivých plemien oviec a kôz určí Šľachtiteľská rada oviec a kôz svojim uznesením.

Kontrola úžitkovosti bude sledovať hlavne informácie o plodnosti bahniíc, intenzite rastu a osvalení. Do sledovania môžu byť zaradené aj niektoré objektívne ukazovatele zmäsilsti (plocha MLT, hrúbka podkožného tuku).

Kontrolu úžitkovosti oviec a kôz vykonáva Zväz chovateľov oviec a kôz na základe nariadenia EPaR 2016/1012 a poverenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, alebo ním poverená tretia strana. Výkon KÚOaK sa riadi metodikou schválenou orgánmi ZCHOK na to oprávnenými.

Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku chová len krátke časové obdobie je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v EÚ.

Plemenná kniha oviec sa riadi osobitným štatútom vypracovaným v súlade s platnou legislatívou a schválením orgánmi ZCHOK na to oprávnenými .

Geografické vymedzenie

Tento šľachtiteľský program je uplatňovaný výhradne na území Slovenskej republiky.

Plemenný štandard a chovný cieľ plemena oviec merinolandschaf chovaného v SR

Ukazovateľ		merinolandschaf
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kombinované plemeno s dobrou mäsovou úžitkovosťou, vhodné do extenzívnejších podmienok a pre oplôtkový systém chovu • Obe pohlavia sú bezrohé • Vlna je biela • Charakteristická asezónnosť ruje (takmer celoročné plodné obdobie)
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard</i>	Kombinované plemeno s dobrou mäsovou úžitkovosťou
	<i>Chovný cieľ</i>	Kombinované plemeno s dobrou mäsovou úžitkovosťou
Hmotnosť bahniíc	<i>Plemenný štandard</i>	65 - 75 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	65 - 75 kg
Hmotnosť plemenných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	90 – 120 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	90 – 120 kg
*Hmotnosť jariiek	<i>Plemenný štandard</i>	45 kg

**Hmotnosť aukčných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	65 kg
	Chovný cieľ	70 kg
PDP jahniat do odstavu – jahničky	<i>Plemenný štandard</i>	0,250 kg
	Chovný cieľ	0,280 kg
PDP jahniat do odstavu –baránky	<i>Plemenný štandard</i>	0,280 kg
	Chovný cieľ	0,300 kg
Jemnosť vlny	<i>Plemenný štandard</i>	23 – 27 µm, sortiment AB-B
Plodnosť na obahnenú ovcu	<i>Plemenný štandard</i>	160 - 180 %
	Chovný cieľ	180 %

* hmotnosť jahničiek do 1 roka musí byť minimálne 2/3 živej hmotnosti bahnic ** uvádzaná hmotnosť sa týka baranov vo veku nad 1 rok, do 1 roka musí mať baran minimálne 2/3 živej hmotnosti aukčného barana